

ГОСПОДАРСЬКИЙ СУД У СУДОВІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ:
ІСТОРИЧНИЙ АСПЕКТ ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ
ПОВНОВАЖЕНЬ

Бовсуновський О.В., студент магістратури ННІПП НАВС

Науковий керівник: к.е.н., доцент кафедри господарсько -правових дисциплін ННІПП **Загорняк Н.Б.**

Становлення органів господарської юрисдикції на території України пройшла досить тривалий і багатоаспектний процес свого розвитку. Вирішення суперечок на конкретному етапі розвитку української державності було обумовлено становищем і взаємовідносинами між вищими органами державного управління. На території Київської Русі

воно було обумовлено певними особливостями, зумовленими тим, що в той період суд, як такий, не був відділений від адміністрацій, і це впливало на процедуру розгляду справ та на виконання рішень. Судова влада також характеризувалася роздробленістю, відсутністю єдиних централізованих органів, зв'язком із земельною власністю, наявністю церковного суду, який фактично протиставлявся державному. Подальший її розвиток відбувся під впливом відповідних органів Литви, Польщі, Речі Посполитої, коли судова система визначалася класовим і становим ладом суспільства. Представники панівних станів користувалися «судом рівних». Магнати і шляхта судилися в сеймових і королівських судах. Шляхта підпадала під юрисдикцію повітових благородних судових органів - земських судів, які сама і створювала. Визвольна війна під керівництвом Б. Хмельницького зумовила створення української національної держави, неодмінною складовою якої стали судові органи, серед яких виділяли полкові, сотенні, общинні, церковні, цехові, третейські, ярмаркові суди. Процес у козацьких судах здійснювався на підставі норм звичаєвого права. Поява першого комерційного суду саме в м. Одесі у 1807 році була обумовлена тим, що через Одесу йшли товари з Росії на Захід і Схід. Згодом такі ж суди були створені у 1819 році в м. Феодосії, а у 1824 р. - в м. Ізмаїлі. Сучасна система судів в Україні побудована за принципами територіальності і спеціалізації, причому спеціалізація передбачає процесуальну спеціалізацію. Відмінність господарського суду від загального полягає як в специфіці предмета діяльності (вирішення господарських спорів), так і у формі захисту суб'єктивних прав. Відповідна форма захисту заснована на застосуванні принципу арбітражу, отже, господарський суд при розгляді спору сприяє досягненню угоди між сторонами, сприяє врахуванню в рамках закону господарських інтересів сторін. Можна зробити висновок, що сучасна вертикальна (інстанційна) побудова господарських судів не є досконалою і потребує внесення певних змін у плані чіткості співвідношення компетенцій Верховного Суду України та Вищого господарського суду України. Зазначені судові органи виконують роль судів касаційної інстанції, причому Верховний Суд України виступає касаційною інстанцією для Вищого господарського суду України. На нашу думку, Верховний Суд України по суті вже виконує наглядову функцію, яка має отримати подальшу деталізацію, що безумовно сприятиме підвищенню ефективності господарського судочинства в Україні.